

Име

Държавна дивечовъдна станция "Дикчан", административна принадлежност РУГ – Благоевград. Лесоустройствен проект 1998 година, ревизионен период 1986-1997.

Местонахождение

Държавна дивечовъдна станция "Дикчан" носи името на м. "Дикчан", а седалището ѝ е в с.Сатовча. Територията на ДДС "Дикчан" попада в Югозападна България, Софийска област като е разположена изцяло в границите на **Сатовчанска община**. На запад граничи с ДЛ "Беслет" и "Гоце Делчев", на север с горско стопанство "Селище", на изток с ДЛ "Доспат" и на юг с Гърция.

Площта на стопанството е разположена в землищата на следните села: Сатовча, Долен, Плетена, Осина, Ваклиново, Кочан, Жижово, Фъргово, Крибул, Боголил, Вълкосел, Слащен, Туховище и Годешево, всички от община Сатовча.

Географско положение

Държавна дивечовъдна станция "Дикчан" е разположена в най-южния дял на Западните Родопи по южните склонове и предпланини на масива "Дъбраш". Цялата територия гравитира към реките Места, Бистрица, Доспат и техните притоци. По форма наподобява неправилен четириъгълник с размери 30 на 20 км, изтеглен в посока северозапад - югоизток.

Релеф

Релефът е планински и хълмисто-предпланински, силно пресечен от множество била и долове, но сравнително достъпен, тъй като много стръмните и урвести терени са изключение.

Най-голямата надморска височина е връх "Св.Петър" - 1750 м, а най-ниската 390 м (преминаването на р.Места на гръцка територия). Превишението между най-ниската и най-високата точка е 1360 м. В северната половина от територията на ДДС "Дикчан" преобладава надморска височиния около 1400 м, а в южната - около 800 м.

Разпределението на дървопроизводителната площ по надморска височина не е равномерно. Най-голяма част от горската площ - 77,4%, попада в подпояса на нископланинските гори от горун, бук и ела (800 - 1500 м н.в.). Следват 13,2% в подпояса на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1500-1900 м н.в.); 8,1% в подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (600-800 м н.в.) и само 1,3% от площта в подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-600 м н.в.). По-голямата част (70,1%) от дървопроизводителната площ на стопанството е разположена от 1000 до 1750 м н.в.

Данните от *Таблица № 1* показват, че преобладават наклонените терени - 48,4% и стръмните - 39,3%. Много стръмните склонове заемат 7,4% от площта, а полегатите и равни терени са една 4,9% от площта.

Таблица № 1

за разпределението на дървопроизводителната площ според наклона на терена

Степен на наклона	Площ-хектари	%
равно (0-4)	62,8	0,3
полегато (5-10)	845,0	4,6
наклонено (11-20)	8878,2	48,4
стръмно (21-30)	7225,1	39,3
мн.стръмно (над 31)	1358,4	7,4
Общо:	18369,5	100,0

Хидроложки условия

Най-голямото водно течение е река Места. Дебитът на реката е променлив и особено лятото силно намалява. Водите и се използват главно за напояване.

Най-големите водни течения, които са притоци на река Места са р.Бистрица и р.Доспат, последната от които се влива в р.Места на гръцка територията.

Река Бистрица събира водите на Конски дол, Бъзенишко дере, Величка река, Хисарска река, Сатовчанска река, Дяволски дол, Сливнишки дол и други. В горното течение на р.Бистрица са изградени съоръжения чрез които част от водите ѝ се отвеждат в язовир

“Доспат” по подземен тунел. Такива съоръжения са построени по р.Величка и на Хисарската река. Въпреки водохващанията р.Бистрица запазва нормален воден дебит и през най-сухите летни месеци.

Променливият воден режим на реките се изразява с максимален дебит през пролетта (април, май) и минимален - през лятото (август, септември). Характерното за тях е, че не пресъхват цялата година.

Геоложки строеж

В разглежданата територия се срещат магмени, седиментни и метаморфни скали. Седиментните скали са млади. Представени са от кватернерни чакъли, пясъци и глини, неогенски и палеогенски конгломерати, брекчоконгломерати, чакъли, пясъчници, алевролити, туфи, въглища.

Магмените скали са вулкански, представени от риолити и риодацити и интрузивни, от които се срещат гранити, габро и диорити. Внедрени са през различни геоложки епохи в седиментни и метаморфни скали.

Метаморфните скали са с докамбрийска възраст. Представени са от различни по вид гнайси, амфиболити, мрамори.

Климатични условия

Според климатичното райониране направено от Събев и Станев (“Климатичните райони на България и техният климат”), територията на ДДС “Дикчан” попада в Континентално-средиземноморската климатична област, Южнобългарска климатична подобласт. В зависимост от съществуващите различия във физико-географските условия територията е отнесена към следните два климатични района: Климатичен район на долината на р.Места и Планински климатичен район - Среднопланинска част. Границата между тези райони е приблизително по линията с.Долен - с.Осина.

Съгласно класификационната схема на типовете горски месторастения, територията на ДДС “Дикчан” попада в Южно-крайграничната горскорастителна област (Ю), Пиринска подобласт (П). Във вертикално направление тази територия заема следните горскорастителни пояси и подпояси:

Ю-I - Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-800 м н.в.) - 9,4%

Ю-I-2а,2 - Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-600 м н.в.). Заема 1,3% от дървопроизводителната площ.

Ю-I-3 - Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (600-800 м н.в.). Заема 8,1% от дървопроизводителната площ.

Ю-II - Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (800-2200 м н.в.) - 90,6%

Ю-II-1 - Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела(800-1500 м н.в.).Заема 77,4% от дървопроизводителната площ.

Ю-II-2 - Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1500-1900 м н.в.). Заема 13,2% от дървопроизводителната площ.

В долния равнинно-хълмист пояс на дъбовете (0-800 м н.в.) средната годишна температура е 11,4°C. Най-ниска е средната месечна температура през януари - 0,2°C, а най-високата средна месечна температура има юли +21,7%. Продължителността на вегетационния период е между 6 и 7 месеца.

За средния планински пояс на горите от бук и иглолистни (800-2300 м н.в.) средната годишна температура е 3,5°C. Най-ниска е средната месечна температура през януари - минус 4,7°C, а най-висока средна месечна температура е през юли 12,0°C. Продължителността на вегетационния период е 4-5 месеца.

За Долния равнинно-хълмист пояс на дъбовете - (0-800 м н.в.), годишната сума на валежите е от 620 до 780 мм. Най-много валежи падат през зимата - 170-230 мм, а най-малко през лятото - 130-155 мм. Месецът с максимална сума на валежите е декември, а този с минимална сума на валежите - август.

За средния планински пояс на горите от бук и иглолистни годишната сума на валежите е от 700 до 1100 мм. Най-много валежи падат през зимата - от 200 до 280 мм, а най-малко през лятото - от 130 до 250 мм. Максимална сума на валежите е през декември, а минималната през август.

Данни за температурата на въздуха и за количеството на валежите са представени съответно в *Таблица № 2* и *Таблица № 3*.

Таблица № 2
за температурата на въздуха

Климатичен район с надморска височина в метри	Средна годишна температура	Средна годишна абсолютна минимална	Средна годишна абсолютна максимална
Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-800 м н.в.)	11.4	-31.5	39.0
Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (800-2200 м н.в.)	3.5	-23.5	25.8

Таблица № 3
за количеството на валежите

Климатичен район с надморска височина в метри	Сума валежи годишно в мм	Месец с максимална валежна сума	Месец с минимална валежна сума
Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-800 м н.в.)	620-780	XII	VIII
Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (800-2200 м н.в.)	700-1100	XII	VIII

Почви

На територията на стопанството се срещат канелените горски, кафявите горски и хумусно-карбонатните почви.

Данни за разпределението на дървопроизводителната площ по почвени типове е дадена в Таблица № 4.

Таблица № 4
за разпределението на дървопроизводителната площ по почвени типове

Типове горски почви	Площ в ха	%
канелена излужена	1527,0	8,3
кафява тъмна	1703,6	9,3
кафява преходна	13218,4	72,0
кафява светла	1882,7	10,2
хумусно-карбонатна	37,8	0,2
Всичко:	18369,5	100,0

Общо 3012,4 ха или 15,2% от площта на ДДС "Дикчан" е засегната от ерозионни процеси.

По-голямо разпространение в района имат типичните кафяви горски почви - 91,5%. Те от своя страна се подразделят на тъмни (9,3%), преходни (72,0%) и светли 10,2%). Тъмните кафяви горски почви са характерни за северните и близките до тях изложения. Върху тях се развиват високопродуктивни насаждения от бук, смърч, бял бор.

Светлите кафяви горски почви са характерни за южните и близките до тях изложения. Заемат се от по-невзискателни към почвените условия дървесни видове като белия бор. По-взискателните видове бук, ела, смърч и други формират насаждения с лош растеж.

Между тъмните и светли кафяви горски почви съществуват и така наречените преходни кафяви горски почви. Заемат, както сенчести, така и припечни изложения. Растителността върху тях е представена предимно от взискателни дървесни видове - бял бор, бук, смърч, ела и други.

Канелените горски почви заемат 8,3% от територията, главно в Долния лесорастителен пояс. Върху тях растат издънкови дъбови и букови насаждения, както и култури от бял и черен бор.

Хумусно-карбонатните почви заемат незначителна част (0,2%) от територията на ДДС "Дикчан" върху основна скала варовик. Върху тях са настанени главно черборови

насаждения с различна производителност и смесени насаждения от черен бор, бял бор, бук, смърч, дъб.

Растителност

Територията на ДДС "Дикчан" обхваща голям диапазон на надморски височини и попада в два горскорастителни пояса с четири подпояса. В този диапазон намират условия за растеж и развитие голям брой горскодървесни, храстови и тревни видове, по-важни от които са:

Иглолистни:

бял бор	- Pinus silvestris L.
смърч	- Picea excelsa Bink.
черен бор	- Pinus nigra Host.
ела	- Abies alba Mill.
бяла мура	- Pinus peuse Grisev.

Интродуцирани иглолистни:

зелена дуглазка	- Pseudotsuda douglasii
лиственница	- Larix europaea

Широколистни:

бук	- Fagus silvatica L.
зимен дъб	- Quercus sessiliflora L.
благун	- Quercus conferta Kit.
габър	- Carpinus betulus L.
ясен	- Fraxinus excelsior L.
трепетлика	- Populus tremula
бреза	- Betula alba L.
мъждрян	- Fraxinus ornus L.
акация	- Robinia pseudoacacia
космат дъб	- Quercus pubescens Willd.
келяв габър	- Carpinus orientalis Lam.
череша	- Cerasus avium Mench.
върба	- Salix alba L.
воден габър	- Ostria carpinifolia Scop.
черна елша	- Alnus glutinosa Garth.

Интродуцирани

широколистни:

корков дъб	- Quercus suber L.
кестен	- Castanea sativa Mill.

Храсти:

леска	- Corylus avelana L.
глог	- Crataegus monogina Yacq.
шипка	- Rosa canina L.
хвойна	- Juniperus oxycedrus L.
дрян	- Cornus mas L.
ива	- Salix caprea L.
трънка	- Prunus spinosa L.
люляк	- Syringa vulgaris L.
чашкодрян	- Evonimus europaea L.
черен бъз	- Sambucus nigra L.
офика	- Sorbus aucuparia L.
малина	- Rubus idaeus L.
ракита	- Salix purpurea
смядлика	- Cotinus coggygia L.
черна боровинка	- Vaccinium myrtillus L.
червена боровинка	- Vaccinium vitis-ides L.
мечо грозде	- Arctostaphilus uva-ursi L.
къпина	- Rubus caesius L.
драка	- Paliurus spina-christi

Тревни:

планинска власатка	- Festuca montana M.B.
острица	- Carex silvatica Huds.

енъовче	- Galium silvaticum L.
заешки киселец	- Oxalis acetosella L.
здравец	- Geranium silvaticum L.
иглика	- Primula officinalis L, Hill.
камбанка	- Campanula rapunculoides L.
жълт кантарион	- Hypericum perforatum L.
копитник	- Asarum europaeum L.
коприва	- Urtica dioica L.
лазаркиня същинска	- Asperula odorata L.
лудо биле	- Atropa belladonna L.
лютиче	- Ranunculus ficaria L.
женска папрат	- Athyrum filix - femina Roth.
мащерка	- Thymus glabrescens Willd.
млечка горска	- Euphorbia amygdaloides L.
мъжка папрат	- Nephrodium filix - max Rih.

В долния равнинно-хълмист пояс на дъбовете (0-800 м н.в.) растителните формации са главно от зимен дъб, благун, космат дъб, келяв габър, воден габър, габър, мъждрян, клен и съпътстващите ги храстови видове. Част от тези формации са реконструирани, като се създадени култури от черен бор, бял бор, зелена дуглазка и др.

В пояса на горите от бук и иглолистни (800-2200 м н.в.) белият бор се явява като доминиращ дървесен вид. Заедно със смърча, елата и черния бор образуват обширни формации, в които участват и широколистни бук, габър и други. Освен чистите букови насаждения, се срещат и смесени с иглолистни видове смърч, ела, бял бор и други. Тук са създадени и голяма част от културите, в която освен посочените участват и интродуцирани дървесни видове - зелена дуглазка, лиственица.

Таблица № 5
Разпределение на площта по дървесни видове

Дървесни видове	Сегашен състав		Бъдещ състав	
	Залесена площ в ха	в %	Залесена площ в ха	в %
Бял бор	10272,5	59,2	7837,3	45,2
Смърч	1661,7	9,6	3180,5	18,3
Черен бор	1275,9	7,3	888,1	5,1
Ела	496,1	2,9	816,5	4,7
Бяла мура	5,0	-	5,0	-
Лиственица	11,7	0,1	12,7	0,1
Кедър	-	-	6,1	-
Зелена дуглазка	17,3	0,1	78,3	0,5
Бук	986,6	5,7	1905,9	11,0
Червен дъб	-	-	12,5	0,1
Зимен дъб	982,3	5,7	1194,6	6,9
Благун	204,0	1,2	153,7	0,9
Габър	76,1	0,4	63,3	0,4
Ясен	0,9	-	0,9	-
Трепетлика	4,9	-	0,4	-
Бреза	668,1	3,8	728,4	4,2
Мъждрян	3,0	-	1,0	-
Акация	21,0	0,1	77,8	0,4
Космат дъб	196,8	1,2	94,9	0,5
Келяв габър	377,1	2,2	172,9	1,0
Върба	0,1	-	0,1	-
Воден габър	31,0	0,2	-	-
Корков дъб	1,2	-	1,2	-
Черна елша	52,0	0,3	48,8	0,3
Кестен	6,5	-	6,5	-
Сребролистна липа	-	-	34,5	0,2
Череша	-	-	29,9	0,2
ВСИЧКО	17351,8	100,0	17351,8	100,0

От иглолистните с най-голямо участие е белият бор, който заема 59,2% от общата залесена площ, следван от смърча - 9,6% от площта. Общо иглолистните заемат 79,2% от залесената площ. От широколистните дървесни видове с най-голямо участие са букът и зимният дъб - по 5,7% от общата залесена площ.

Характеристика на горския фонд

Общата площ на ДДС "Дикчан", установена при настоящата ревизия, възлиза на 20340,9 ха. Общо предоставените площи от държавния горски фонд (ДГФ) са 25,8 ха. Чуждите земи са с площ 9,2 ха. Горите върху ССФ са с площ 297,4 ха. Неразкоренените гори, изключени от ДГФ, подлежащи на стопанисване и охрана от ДДС "Дикчан", съгласно ПМС N 139/20.07.1994 година, са с площ 41,8 ха.

Таблица № 6

Разпределение на общата площ по вид на земите

Вид на земите	Площ в ха	%
Залесена площ	17351,8	85,3
Незалесена дървопроизводителна площ	1017,7	5,0
Недървопроизводителна площ	1462,2	7,2
Горски пасища	509,2	2,5
ОБЩО:	20340,9	100,0
В тч дървопроизводителна площ	18369,5	92,6

Залесената площ е 17351,8 ха или 85,3 % от общата площ. От залесената площ - 10341,7 ха или 59,6% са насаждения с естествен произход, 7010,1 ха или 40,4% са култури. Незалесената дървопроизводителна площ включва: голини - 1013,8 ха и сечища - 3,9 ха, или общо 1017,7 ха. От недървопроизводителните площи с най-голям дял са: поляните - 346,5 ха, нелесопригодните голини - 433,9 ха и нелесопригодните площи - 258,3 ха.

Таблица № 7

Разпределение на общата/залесената площ по вид на горите

Вид на горите	Площ в ха	%
Иглолистни	15655,4 / 14361,5	77,0 / 82,8
Широколистни високостъблени	1099,6 / 1092,8	5,4 / 6,3
За реконструкция	3140,3 / 1457,8	15,4 / 8,4
Издънкови за прерастване	-	-
Издънкови за превръщане	445,6 / 439,7	2,2 / 2,5
Нискостъблени	-	-
ВСИЧКО:	20340,9 / 17351,8	100,0

Разпределението на горите и голите горски площи по групи гори и функции е дадено в Таблица № 8.

Таблица № 8

Разпределение на общата площ по групи гори и функции

Групи гори	Иглолистни		Широколистни		Всичко	
	обща площ	залесена	обща площ	залесена	обща площ	залесена
ДС Функции	15106,5	13861,8	3831,6	2859,6	18938,1	16721,4
Защитни	84,7	35,5	333,8	119,8	418,5	155,3
Рекреационни	-	-	-	-	-	-
Защитени	34,7	34,7	-	-	34,7	34,7
Други	429,5	429,5	10,9	10,9	440,4	440,4
Общо ЗРЗТ	548,9	499,7	344,7	130,7	893,6	630,4
Общо ДСФ+ЗРЗТ	15655,4	14361,5	4176,3	2990,3	19831,7	17351,8
Горски пасища	-	-	509,2	-	509,2	-
ОБЩО	15655,4	14361,5	4685,5	2990,3	20340,9	17351,8

По лесоустройствен проект за периода 1986-1997 г е предвидено средногодишно ползване на дървесина 46790 куб.метра или за 12 годишния период - 561520 куб.метра.

Реализирано е общо ползване от 533460 куб.метра (средногодишно ползване 44455 куб.метра). Средногодишно добитата дървесина от главни сечи (29628 куб.метра) е с 1,8% повече, а от отгледни и санитарни сечи (14830 куб.метра) с 16,1% по-малко, спрямо предвидената по лесоустройствен проект.

В иглолистните гори ползването от главни сечи е превишено с 16,6% (средногодишно е предвидено 23800 куб.метра, а отсечено 27760 куб.метра), а ползването от отгледни сечи не е изпълнено с 18,8% (предвидено е 17080 куб.метра, а отсечено 13870 куб.метра). Общото средногодишно ползване от иглолистните гори (41630 куб.метра) е с 1,8% повече, спрямо предвиденото (40880 куб.метра).

В широколистните високостъблени гори ползването от главни сечи не е изпълнено на 2,3%, а от отгледни сечи не е изпълнено на 58,3%. Или общото средногодишно ползване от широколистни високостъблени (2560 куб.метра) е с 21,7% по-малко, спрямо предвиденото (3255 куб.метра).

В издънковите гори за превръщане, главни сечи не са изведени, а отгледните и санитарни сечи не са изпълнени с 46,3%.

Санитарно състояние на гората

Появата на насекомни и гъбни вредители е ограничена. През ревизионния период е имало нападение от боровата процесия, ръждивата борова листна оса, боров хоботник (слонче).

Засегнатите гори са с площ 1436,2 ха. Най-засегнати са бялборовите насаждения като повредите са най-вече от смолодобиване. Следват зимендъбовите насаждения като повредите тук са от съхнене. За ревизионния период са изведени санитарни сечи върху 163,4 ха.

Странични ползвания

През ревизионния период е била разрешена паша за 8285 броя едър или 52142 броя дребен добитък върху площ от 13042,1 ха или 57% от общата площ на стопанството. Броят на наличния добитък спрямо предвидения е значително по-малък.

Лошата тревна покривка вследствие засушаването, нарастване броя на домашните животни (най-вече рязкото увеличение на козите след 1990 година), неизпълнението на предвидените реконструкции и възстановяването на собствеността на земята от една страна и възможностите за паша в горския фонд от друга е довело до изостряне на отношенията между горските власти и местното население. Възможностите за разрешаване на този проблем са или да се намали броя на козите или да се изключат от ДГФ недървопроизводителни площи за паша.

Сено е добивано само през 1987 година - 317 тона, при предвидени 166 тона. Добити са 969 тона смола при 1066 тона предвидени. Има възможност за добив на гъби, малини, ягоди, боровинки, шипки, дренки и множество билки, но през ревизионния период такъв добив не е организиран.

Лечебни растения

Няма данни.

Видове от “Червена книга на НР България” и защитени от закона

Няма данни.

Лов и риболов

За територията на горското стопанство има изготвен ловоустройствен проект, подвързан в отделен том II като неразделна част от лесоустройствения. В него са посочени данните от досегашната рибо и ловостопанска дейности и бъдещите перспективи за тяхното развитие.

Защитени територии

На територията на ДДС “Дикчан” има една защитена природна територия.

Резерват “Конски дол”, обявен със заповед N 2079/24.07.1962 г. и обнародван в ДВ, бр.71 от 04.09.1962 г., видоизменен със заповед на ГУГ N 886 от 02.10.1986 г. Резерватът е с обща площ 34,7 хектара и представлява запазена от вмешателството на човека природна смърчова, елова и букова гора на възраст над 250 години и височина на отделни дървета над 40 метра.